

ΜΑΘΗΜΑ 28

ΣΤΑ ΙΧΝΗ ΕΝΟΣ ΔΡΑΠΕΤΗ ΔΟΥΛΟΥ

Ο Λίκινος, ο δούλος του Αισώπου μας, γνωστός σε εσένα, δραπετεύσε/ έφυγε από τη Ρώμη στην Αθήνα. Αυτός έζησε στην Αθήνα, κοντά στον Πάτρωνα τον Επικούρειο, λίγους μήνες ως ελεύθερος, από εκεί έφυγε στην Ασία. Αργότερα κάποιος Πλάτωνας από τις Σάρδεις, όταν κατάλαβε από την επιστολή του Αισώπου ότι αυτός ήταν δραπέτης, συνέλαβε τον άνθρωπο και τον παρέδωσε στη φυλακή στην Έφεσο. Εσύ, παρακαλώ, αναζήτησε τα ίχνη του ανθρώπου και με την πιο μεγάλη φροντίδα είτε στείλε αυτόν στη Ρώμη είτε φερ' τον μαζί σου καθώς επιστρέφεις από την Έφεσο. Να μην σε απασχολήσει πόσο κοστίζει ο άνθρωπος. Γιατί είναι μικρής αξίας, όποιος είναι τόσο τιποτένιος (τέτοιος μασκαράς). Αλλά, εξαιτίας της ελεεινής πράξης και του θράσους του δούλου, ο Αίσωπος τόσο πολύ οργίστηκε, ώστε τίποτε δεν θα μπορούσε να είναι πιο ευχάριστο σε αυτόν από την επανάκτηση του δραπέτη.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ		
Α΄ ΚΛΙΣΗ	Β΄ ΚΛΙΣΗ	Γ΄ ΚΛΙΣΗ
Athenae, -arum Θ	Aesopus, -i A	Patro, -onis A
Asia, -ae Θ	Licinus, -i A	mensis, -is A
littera, -ae Θ	servus, -i A	Plato, -onis A
litterae, -arum Θ	fugitivus, -i A	homo, -inis A
custodia, -ae Θ	Ephesus, -i Θ	scelus, -eris O
diligentia, -ae Θ	pretium, -ii/-i O	dolor, -oris A
audacia, -ae Θ	nihilum, -i O	recuperatio, -onis Θ
Roma, -ae Θ		

ΕΠΙΘΕΤΑ
Β΄ ΚΛΙΣΗ
Epicureus, -a, -um
paucus, -a, -um
liber, -era, -erum
Sardianus, -a, -um
summus, -a, -um
parvus, -a, -um
gratus, -a, -um

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	
Noster, nostra, nostrum	Κτητική, α΄ πρόσωπο
Tu	Προσωπική, β΄ πρόσωπο
Is, ea, id	Οριστική
Quantus, -a, -um	Ερωτηματική
Tantus, -a, -um	Δεικτική
Nihil	Αόριστη
Qui, quae, quod	Αναφορική
Quidam, quaedam, quoddam	Αόριστη επιθετική

PHMATA
Nosco, novi, notum, noscere 3
Fugio, fugi, fugitum, fugere 3
Abeo, abii (abivi), abitum, abire
Cognosco, cognovi, cognitum, cognoscere 3
Comprehendo, comprehendi, comprehensum, comprehendere 3
Trado, tradidi, traditum, tradere 3
Investigo, investigavi, investigatum, investigare 1

Quaeso, - , - , quaesere	3
Mitto, misi, missum, mittere	3
Redeo, redii, reditum, redire	
Deduco, deduxi, deductum, deducere	3
Nolo, nolui, nolle	
Specto, spectavi, spectatum, spectare	1
Adficio (afficio), adfeci, adfectum, adficere	3
Possum, potui, posse	

cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset : δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας comprehendit. Εισάγεται με τον ιστορικό/ διηγηματικό σύνδεσμο cum, διότι υπογραμμίζεται η βαθύτερη σχέση δευτερεύουσας και κύριας, δημιουργώντας μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου, σε χρόνο υπερσυντέλικο (cognovisset), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (comprehendit) και εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

quanti homo sit: δευτερεύουσα ουσιαστική πλάγια ερωτηματική πρόταση ως αντικείμενο στο spectare· εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quanti, γιατί είναι μερικής αγνοίας, εκφέρεται με υποτακτική, όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές, αφού θεωρείται ότι η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης, σε χρόνο ενεστώτα (sit), γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (spectare που εξαρτάται από το noli) και εκφράζει το σύγχρονο στο παρόν.

qui tam nihili est: δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική υποθετική πρόταση, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui, εκφέρεται με οριστική ενεστώτα (est). Υπολανθάνει υποθετικός λόγος (qui = si) με υπόθεση qui tam nihili est και απόδοση parvi enim preti est (οριστική ενεστώτα) και δηλώνει ανοιχτή υπόθεση για το παρόν.

Υπόθεση: qui (si quis) + οριστ. Ενεστώτα: si quis tam nihili est

Απόδοση: οριστική ενεστώτα: parvi preti est.

(Από κάποιους φιλολόγους η πρόταση μπορεί να θεωρηθεί ουσιαστική αναφορική ως υποκείμενο του ρήματος est της κύριας ή επιθετική αναφορική ως προσδιοριστική στο εννοούμενο is της κύριας).

ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος· εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut nihil, γιατί η πρότασή είναι αρνητική. Προηγείται το ποσοτικής σημασίας tanto. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το συμπέρασμα στη λατινική θεωρείται υποκειμενική κατάσταση, σε χρόνο ενεστώτα (possit), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (adfectus est, είναι παρακείμενος με σημασία ενεστώτα) και αναφέρεται στο παρόν. Έχουμε ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή της εμφάνισής του στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Ασκήσεις

1. Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον τύπο που σας ζητείται για τον καθένα, στη φωνή που βρίσκονται:

fugit: το γ' ενικό υποτακτικής παρατατικού

fuit: το απαρέμφατο μέλλοντα (να ληφθεί υπ' όψιν το υποκείμενο)

abiit: το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα

rediens: γενική ενικού μετοχής στον χρόνο που βρίσκεται

cognovisset: το β' ενικό οριστικής μέλλοντα

tradidit: το α' ενικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα

investiga: ο ίδιος τύπος στον μέλλοντα

mitte: το β' πληθυντικό οριστικής παρακειμένου

deduc: το γ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα

est adfectus: το γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

possit: ο ίδιος τύπος στον παρατατικό

2. Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται για το καθένα

nostri: η ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

menses: γενική πληθυντικού

quidam: αιτιατική ενικού

parvi: ονομαστική πληθυντικού αρσενικού γένους

nihili: κλητική ενικού

scelus: ονομαστική πληθυντικού

tanto: ονομαστική ενικού στο γένος που βρίσκεται

nihil: αφαιρετική ενικού

gratius: δοτική πληθυντικού στο ίδιο γένος

recuperatio: γενική ενικού

3. Να μεταφερθούν τα παρακάτω επίθετα στους άλλους βαθμούς στην ίδια πτώση, αριθμό και γένος: summa, parvi

4. noli spectare: να δηλωθεί η απαγόρευση με τον άλλο τρόπο

5. rediens: Να γραφούν οι ονομαστικοί τύποι και να κλιθεί η μετοχή ενεστώτα